

komplet urimelige i, at den Slags Spørgsmaal skulde ind til Afgørelse i Kirkeministeriet. Men Lovforslagene gaar jo langt, langt videre, idet de i Virkeligheden giver Menighedsraadene en Beføjelse til at afgøre økonomiske Spørgsmaal, som kun den danske Rigsdag kan afgøre, og som den danske Rigsdag har afgjort. Her giver man Menighedsraadene en Ret til at gribe ind i en Rigsdagsafgørelse af den allerstørste Betydning, nemlig med Hensyn til Udstykningen af vore Præstegaarde — vi vil jo senere komme til dette, naar vi kommer til Behandlingen af Lønningslovsforslaget. Ogsaa i de Provstisynoder, som foreslaas gennemført her, har vi jo en økonomisk Organisation; ogsaa dér gives der Menighedsraadene Opgaver, der ligger langt ud over Sognet, som man til at begynde med tænkte skulde danne Grænsen for Menighedsraadets Virksomhed. Gennemføres denne Samling af Love, har vi i Virkeligheden faaet bygget et godt Stykke af Kirkeforfatningen op baade med Hensyn til det indre Liv og med Hensyn til det økonomiske.

Jeg gaar derefter over til de enkelte Lovforslag og begynder da med det, hvor jeg mener, Princippet i denne Samling Lovforslag er stærkest udtalt, hvor Brudet med den hidtidige kirkelige Udvikling er stærkest, nemlig Forslag til Lov om Valg af Biskopper. Jeg udtalte, at dette betød et afgjort Brud med hele den kirkelige Udvikling herhjemme siden 1855, og jeg skal nærmere begrunde dette. Den kirkelige Udvikling siden 1855 kan vel siges at være gaaet i Retning af at lægge Ansvar og Myndighed ud i de enkelte Sognemenigheder. Man har fra Rigsdagens, fra Regeringens og fra Administrationens Side ikke ment, at man skulde blande sig i de indre kirkelige Anliggender; man har ikke ment, at man skulde blande sig ind i Afgørelsen af, hvilken Forkyndelse der maatte lyde rundt om i Sognemenighederne, man har ment, at det var et Spørgsmaal, som de enkelte Sognemenigheder skulde og maatte afgøre. Jeg tror ogsaa, man kan sige, at Højesteret er kommet til det samme Resultat, at man ikke fra Domstolens Side skal blande sig ind i det Spørgsmaal. Den overordentlig kloge Begrundelse af Dommen i den Arboe-Rasmussenske Sag synes mig tydelig at vise dette. — Maa jeg i denne Forbindelse

gøre en Bemærkning til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen. Det ærede Medlem udtalte, at min Opfattelse af Dommen i den Arboe-Rasmussenske Sag var blevet officielt desavoueret fra Højesterets Side. Jeg maa tilstaa, at jeg ikke har set nogen officios Desavouering af min Opfattelse i saa Henseende. Jeg har set en enkelt Højesteretsassessor udtale sig om denne Dom, men deri kan jeg absolut ikke se nogen officios Desavouering. Men ligegyldigt, hvordan Højesteretsdommen skal opfattes, saa tror jeg at turde indestaa for, at man ikke en Gang til appellerer til Højesteret i et saadant Spørgsmaal. Jeg tror at turde gaa ud fra, at de danske Biskopper ikke en Gang til samler sig og vedtager at stille en Præst for Domstolene for hans Forkyndelse. Ja, jeg mener, at vi har et talende Vidnesbyrd i saa Henseende. Øvre i Ryslinge sidder en Præst, som har udtalt Anskuelse fuldt ud lige saa kætterske som de Anskuelse, Pastor Arboe-Rasmussen i sin Tid udtalte, og han sidder uantastet af saavel Biskop som Minister. Og jeg er sikker paa, at trods Udtalelser fra Kirkeligt Landsforbunds Side faar Pastor Rørdam Lov til at blive siddende uantastet som Valgmenighedspræst i Ryslinge. Og saaledes skal det selvfølgelig ogsaa være. Den danske Folkekirke er og skal være en rummelig ydre Ramme om et saare broget Indhold. Det, som man i Grundloven kalder det evangelisk-lutherske, er et fælles Udtryk for noget ualmindelig broget, ja, man faar undertiden et stærkt Indtryk af dette brogede Folkekirkeindhold, naar man hører, at Præster indenfor den danske Folkekirke siger om Kolleger, at de gaar Satans Ærinde. Det er ikke saa længe siden, at en Præst øvre i Jylland endogsaa udtalte, at Grundtvig havde været et saadant Satans Redskab. Jeg mener, at der burde kræves noget større Sømmelighed fra disse Præsters Side i deres Udtalelser. Men jeg mener paa den anden Side, at det faar blive Menighedens Sag at afgøre, om de kan bruge Præsten, om de kan bruge den Forkyndelse, der lyder, og det skal ikke være fra anden Side, det skal ikke være fra højere Steder, man griber ind i saa Henseende. Jeg tror, som sagt, at vore Biskopper er kommet til Erkendelse deraf. Jeg tror, at vore Biskopper i Virkeligheden ikke føler sig som